

a potom tací, kteří směji po svém dobrovolném výstupu ze státní služby titul státního úředníka nésti, konečně takové osoby, které mají titul a povahu státního úředníka, mají právo nositi při slavnostních příležitostech jim příslušející kroj úřední. Jiné osoby mající pouze titul státního úředníka nesmějí nositi kroj státních úředníků (§ 1 nař. ze dne 20. října 1889 č. 176 ř. z.). Aby se rozeznaly různé třídy služební, stanoveny jsou pro límec kroje a pro pásek na rukávu nebo pro proužky, které má míti uniforma nebo výložky na plášti, tyto barvy: předseda ministerstva a ministři mají nachovou, tmavozelenou mají úředníci kanceláře rady ministerské, říšského soudu, správního soudního dvoru a nejvyššího účetního dvoru. Barvu zvanou pompadourovou mají úředníci ministerstva vnitra a zemské obrany. Fialově modrou mají úředníci ministerstva spravedlnosti; světlezelenou úředníci ministerstva financí; chrpovou úředníci ministerstva kultu a vyučování; žlutou úředníci ministerstva obchodu a ministerstva železničního; tmavohnědou úředníci ministerstva orby (§ 5).

Kroj úřední nosí se dle 4 oddělení: 1. oddělení (předseda ministerstva, ministři a předsedové nejvyšších centrálních úřadů); 2. oddělení (úředníci 2., 3., 4. a 5. dietní třídy); 3. oddělení (úředníci 6., 7. a 8. dietní třídy); 4. oddělení (všickni ostatní úředníci).

Státní úředník v kroji pozdravuje po vojensku salutováním (§ 9). Ke kroji patří šavle (§ 16). Státní úředníci jsou povinni účastniti se na dvorním smutku a mohou odznak smuteční dvojím způsobem nositi (§ 32).

Nařízením min. orby ve srozumění s ministerstvem vnitra ze dne 14. června 1890 č. 115 ř. z. byla stanovena pravidla pro kroj úředníků lesních a horních; nařízením minist. financí ve srozumění s minist. vnitra ze dne 23. června 1890 č. 157 ř. z. stanoven kroj úředníků státních dolů solních; nařízením ministr. obchodu ze dne 30. dubna 1891 č. 149 ř. z. stanoven kroj pro úředníky a aspiranty, jakož i pro sluhy státních a soukromých drah; úředníci této poslední kategorie mohou při službě i mimo ni zvláště při slavnostech a při služebním se představování kroj nositi, — pokud by však s obecněním při výkonu služebním ve styk přišli, uniform nositi musí (§ 1 cit. nař.). Pro úředníky ministerstva železničního stanoven kroj nař. min. žel. ze dne 30. července 1896 č. 139 ř. z.

Otázku, zda úředník, jemuž jest dovoleno nositi zbraň, smí této při osobním napadení ve službě neb mimo ni použítí, lze luštití pouze dle zákonů o právu používati zbraní vůbec. Není tudíž pochyby, že smí úředník zbraně použítí v sebeobraně, zvláště, byl-li napaden; naproti tomu osobní urážka, i kdyby to byla urážka úřední nesmí býti příčinou ku použítí zbraně, ježto obdobných předpisů pro vojsko platných zde užítí nelze, poněvadž tyto předpisy týkající se napadení cti důstojnické (§ 114 lit. d) voj. tr. z.) musí se považovati za výjimky a nemohou se tudíž na jiné případy vztahovati.

Krvesmilstvo.

Vzájemné souložení příbuzných v linii vzestupující a sestupující tvoří skutkovou povahu zločinu v 131 tr. z. naznačeného, při čemž jest lhostejno, zda příbuzenství se odvozuje z manželského nebo nemanželského zrození (nál. kas. s. dv. ze dne 28. ledna 1887 sb. č. 1022). Zločin tento trestá se žalářem od 6 měsíců do 1 roku. Smilstvo (tedy nikoli pouze souložení) spáchané s plnorodými nebo polorodými sourozenci, se společníky manželství rodičů, dětí neb sourozenců tvoří pouze přestupek a trestá

se vězením od 1 do 3 měsíců, které může býti po případě zostřeno; svůdce trestá se těžkým vězením stejného trvání. (§ 501 tr. z.) Lhostejno jest, zda manželství, které švagrovství zakládá, v čas spáchaného smilstva smrtí jednoho ze společníků manželství již bylo zrušeno neb ne (nál. nejv. s. dv. ze dne 5. října 1858, tr. jud. č. 3, sb. »Glaser« č. 887). Po odbytí trestu jest z úřední povinnosti o to pečovati, aby další spolubydlení dotýčných osob se zamezilo.

Podobná ustanovení obsahuje i trestní vojenský zákon (§§ 410, 774) a trestní zákon pro Bosnu a Hercegovinu (§§ 206, 455).

Dle § 192 osnovy nového tr. zák. trestá se vzájemné souložení příbuzných vzestupující a sestupující linie (krvesmilstvo) ve vzestupující linii jako zločin kázníci od 1 do 5 roků nebo vězením od 6 měsíců do 5 roků, v sestupující linii jako přečin vězením od 1 dne do 2 roků. Souložení mezi sešvagřenými v linii vzestupující a sestupující podobně jako mezi sourozenci ať plnorodými nebo polorodými trestá se tvořic přečin vězením v trvání od 1 dne až do 2 roků.

Kupec.

I. Pojem.

Dle čl. 4 obch. z. dlužno za kupce pokládati toho, kdo obchody po živnostensku provozuje. Jest tudíž pojem kupce dle obch. zákona mnohem širší, než jak jej dosavadní obyčej a jmenovitě názor lidu vytvořil. Aby se možným nedorozuměním předešlo, rozeznává obchodní zákon :

1. kupce s větším obchodním závodem, tudíž kupce v nejširším slova smyslu, obyčejně »velkokupci« zvané a

2. kupce s menším obchodním závodem. Ke kupcům prvního druhu patří všichni ti, na které se vztahují ustanovení obchodního zákona o firmách, obchodních knihách, prokuře a obchodní společnosti. Ke kupcům druhého druhu sluší čítati kramáře, hokynáře, vetešníky atd., vůbec obchodní osoby, jichž živnost rozměry řemesla nepřesahuje, tudíž řemeslníky ve smyslu § 14 živn. ř. (čl. 10 obch. zák. a § 7 úv. zák.).

3. Ke kupcům ve smyslu čl. 4 obch. z. patří též osoby ženské, které obchody po živnostensku provozují. Tento pojem nesmí se zaměňovati s pojmem manželky obchodníkovy, která manželu svému v obchodě pouze pomáhá a tudíž kupcem ve smyslu čl. 4 není.

4. Sporno jest, zda obchodní společnosti jako takové sluší za kupce dle čl. 4 obch. z. pokládati. Názory rozcházejí se v tom, zda jednotliví členové, či společnost sama jest kupcem.

5. Za kupce ve smyslu čl. 4 obch. z. pojímati dlužno jednotlivé účastníky sdružení za účelem jednotlivých obchodů na společný účet (čl. 266—270 obch. z.) a to tím spíše, ježto čl. 269 obch. z. stanoví, že z obchodů, které jednotlivý účastník (podílík) s třetí osobou uzavřel, on sám vůči této třetí osobě jest práv a zavázán. Naproti tomu není kupcem akcionář, komanditista, tichý společník a člen výdělkového a hospodářského společenstva, ježto o nich nelze tvrditi, že by obchody v jich jmenované vlastnosti provozovali.

6. Také stát a jiné korporace mohou obchodní živnosti provozovati a mohou býti tudíž kupci. O tom stanoví obchodní zákon v § 8 úv. zák. následovně: Rozhodnutí o tom, kdy státní podniky do obchodního rejstříku se zanésti a tudíž ustanovení obchodního zákona o firmách, obchodních knihách a prokuře na ně se vztahovati mají, děje se cestou nařizovací.